

Referat 5. møde i Kystvandrådet for Thisted Bredning 6. maj 2026 kl. 14-17 "Værftet" Vilsund, Gammel Færgevej 24, 7700 Thisted

Deltagere:

Jeppe Kortbæk Bertelsen, Pia Slot, Ejvind Kjærgaard Nielsen, Bo Fink, Lars Rask Mortensen, Lisbeth Jess Plesner, Carsten Krog Pedersen, Jens Dejgaard Jensen, Leif Graversen, Mette Iversen, Morten Linnemann Madsen, Helle Korsgaard, Mette Kjærulf, Jesper Balle Kristensen, Thorkild Kjeldsen og Anders Bøge.

Fraværende:

Jan Salmonsens, Henrik Nielsen, Niels Holger Nordendahl, Aage Ravn, Gorm Wæhrens og Henrik Dalgaard.

1. Velkomst, intro og rammesætning

2. evt. dagsordenspunkt om mulighed for notat for supplerende viden fra AU-DCE

Sekretariatet præsenterede en mulighed for at få lavet et notat over eksisterende analyser fra Thisted Bredning fra blandt andet NOVANA-programmet Der var enighed om relevans af de præsenterede og en anbefaling om lange tidserier i data. Sekretariatet går videre med at bestille opgaven

3. Orientering om Lokal Grøn Treparts mødeplan

Mødeplanen for resten af 2026 for Lokal Grøn Trepert Limfjorden blev præsenteret. I mødeplanen indgår umiddelbart ikke yderligere samarbejde med Kystvandrådet for Thisted Bredning. Efterfølgende var der en drøftelse mellem kystvandrådet og observatørerne fra den Lokal Grøn Trepert Limfjorden.

Det blev afsluttende konkluderet, at observatører fra Lokal Grøn Trepert Limfjorden har en opgave med at sørge for at relevante anbefalinger fra Kystvandrådet bliver bragt videre i arbejdet i Lokal Grøn Trepert Limfjorden. Så arbejdet, som kystvandrådet har lavet, ikke bliver "glemt".

4. Gennemgang og beslutning om indsatsprogram for Thisted Bredning (bilag 1)

Punktet blev startet med en kort opsummering af formålet med kystvandrådet samt de ansøgte arbejdsplaner, arbejdsplanernes status og hvordan arbejdsplanerne, og hvordan deres resultater har været brugt til udarbejdelsen af blandt andet udkastet til det alternative indsatsprogram.

Udkastet til indsatsprogrammet for målopfyldelse i Thisted Bredning blev efterfølgende gået igennem for hvert omstillingselement, og der blev taget stilling til, om der var enighed om at det pågældende omstillingselement eventuelt med kommentarer skulle medtages i det endelige Indsatsprogram, som kunne indsendes til SGAV. Oversigten over de besluttede elementer og effekterne af disse fremgår af tabel 1. Det samlede vedtagne indsatsprogram er vedhæftet som bilag 1.

Table 1. Kystvandrådets besluttede indsatsprogram for Thisted Bredning (236)

Virkemiddel	Areal	Effekt ton N	Effekt ton P (vekselkurs N/P 3,8)
Punktkilder			
Renseanlæg		-18,6	
RBU		Ukendt	
Omlægningsplan		379,6	
Kvælstofvådområde	1480,4	116,1	
Fosforvådområde	36,3	0,3	
Lavbundsprojekt	5271,6	217,3	
Ekstensivering	76,6	1,0	
Skovrejsning	561	13,3	
Øvrige	1914	31,6	
Minivådområde	1,1	0,6	
"Sofaeffekt"			
I oplandet til Bromølle	Ikke	59	
Områder fra Naturalysen	20.343 (1.858**)	29	
Synergi (inkl. drikkevand)	2.609	34,7	
Fosforvirkemidler			
Skovrejsning	561	0,16	0,040
Træplantning langs vandløb		4,2*	1,110
Randzone		0,19*	0,050
Sandfang		0,33*	0,087
Minivådområder		-9,8	Ikke beregnet
Markfladevirkemiddel			
Græsprotein	2000	44	
SUM (afrundet)		522,8	
Midlertidigt supplerende marine virkemidler			

*anvendt vekselskurs 3,8 **omdriftsarealer udenfor omlægningsplan

a. Effekten af omlægningsplanen medtages med kommentaren:

"Hvis ikke omlægningsplanen realiseres som forventet, er det kystvandrådets anbefaling, at der findes tilsvarende reduktion af kvælstof gennem permanent ekstensivering eller skovrejsning ved at sænke niveauet af vægtning i synergianalysen og/eller på områder med lav retention, hvor muligheden for at etablere vådområder ikke er til stede."

b. Effekten af tidsforsinkelse ("sofaeffekt") Medtages i indsatsprogrammet, som beskrevet i den tekniske rapport

- a. Der er et ønske om at afsøge om det er muligt på et senere tidspunkt at komme med et tal på evt. tidsforsinkelse i oplandet udenfor Bromølle stationen.

- c. **Effekten af punktkilder medtages i indsatsprogrammet med -18,5 ton N-ækvivalenter for renseanlæg og for regnbetingede udløb dog uden en specifik udregnet størrelse N-ækvivalenter**

Til afsnittet om punktkilder vedrørende renseanlæg og regnbetingede udløb, blev det efterspurgt, om det kunne tydeliggøres, at der blev en indsats i forhold miljøfremmede stoffer- herunder 4. rensetrin.

Det blev fremført, at der var nye lovkrav, som vil blive indarbejdet over de næste år.

Det blev aftalt, at Morsø og Thy Forsyning skulle udarbejde en kort tekst til indsatsprogrammet

Den eftersendte tekst fremgår her:

" EU har i november 2024 godkendt byspildevandsdirektivet. Direktivet skærper kravene for miljøfremmede stoffer i spildevand (4. Rensetrin).

Direktivet skal være implementeret i dansk lovgivning senest efterår 2027.

På renseanlægsområdet vil der blive arbejdet på implementering af de krav, som de respektive renseanlæg bliver omfattet af."

- d. **Det blev besluttet at medtage effekterne af virkemidlerne til fosforreduktion i oplandet indsatsprogrammet (Skovrejsning i omlægningsplanen, Træplantning i vandløb, Randzoner, Sandfang og minivådområder) samt at der skulle medtages følgende kommentar angående træplantning:**

"Ved anvendelse af dette virkemiddel skal det sikres, at udplantningen af træer langs vandløbsbrinken hverken administrativt eller praktisk forhindrer eventuelt kommende vandløbsrestaureringer"

- e. **Det blev besluttet at lægge synerginiveauet på 3,50 og medtage den deraf afledte effekt i indsatsprogrammet**
- f. **Det blev besluttet at medtage effekterne af de sammenhængende arealer fra naturanalysen i indsatsprogrammet suppleret med følgende kommentar:**

" De i naturanalysen kortlagte områder søges i videst muligt omfang sammenbundet langs kysten."

- g. **Det blev besluttet at medtage effekten af græsprotein i indsatsprogrammet suppleret med følgende kommentar:**

"Hvis ikke omlægning til græs realiseres som forventet, er det kystvandrådets anbefaling, at der findes tilsvarende reduktion via andre virkemidler f.eks. gennem permanent ekstensivering, skovrejsning eller markregulering"

- h. **Det blev besluttet at medtage muslingeproduktion som supplerende midlertidigt marint virkemiddel, som beskrevet suppleret med eftersendte passager og rettelser fra henholdsvis Jens Kjerulff og Lisbeth Jess Plesner.**

Samlet ny tekst fremgår her:

"Da de landbaserede virkemidler både har en relativt lang etableringshorisont, og at der er en tidsforsinkelse fra tiltagene på landjorden, virker på op til 30 år (Windolf og Frederiksen, 2026), anbefaler kyst-vandrådet, at det er nødvendigt at etablere midlertidige anlæg til opdræt af muslinger i vandsøjlen dels til udlægning som biogene rev og dels til høst til konsum. De marine virkemidler forventes at kunne øge chancen for, at arter og habitater delvist kan opretholdes/genoprettes indtil kvalitetsparametrene har opnået niveauer for god økologisk tilstand via de permanente tiltag i indsatsprogrammet.

Muslinger er beskrevet som marint virkemiddel i Bruhn et al (2020), og det fremgår, at:

- *Langlinesystemer (30 cm loopafstand, 2-3 m dybde) kan fjerne 0,7-1,4 t N ha⁻¹*
- *Rør- og netsystemer kan fjerne 1,6-3,0 t N ha⁻¹*

når produktionen er målrettet som marint virkemiddel.

Der er pt ikke aktuelle erfaringer med muslingedyrkning i Thisted Bredning i den skala, og der antages derfor konservativt en N-effekt på 1,0 - 1,5 t N ha⁻¹. Det giver for et standardanlæg på 18,8 ha en samlet N-effekt på 19- 28 t N pr. anlæg. Denne værdi kan herefter skaleres ved at gange med antallet af muslinge-anlæg.

Muslinge-anlæg fjerner kvælstof, der er tilgængeligt i vandsøjlen, via filtration af organisk suspenderet materiale. N-effekten kan derfor ikke sammenlignes direkte med kvælstofreduktioner på land. Det skyldes, at den kvælstofmængde, der optages af muslingerne, også kan stamme fra:

- *intern belastning (sediment),*
- *tilstødende vandområder, eller*
- *atmosfærisk deposition.*

Da tilstrømning fra tilstødende vandområder i Thisted Bredning er lav, vil det primært være den interne belastning som udgør andre kilder end afstrømning fra land. Intern belastning vil stadig påvirke kvalitets-elementerne. Muslingernes effekt på kvalitets-elementerne lysforhold og klorofyl-a koncentration vil være i fokus ved afrapporteringen, men N-effekt vil også blive modelleret. Det forventes, at muslinge-produktion vil være aftagende med mængden af klorofyl i kystvandområdet som følge af næringsstofreduktioner (Holbach et al 2020).

I Thisted Bredning arbejdes med scenarier med henholdsvis biogene rev og 6 produktionsanlæg samt et "maksimalt" scenarie med 20 produktionsanlæg. Andersen et. al (2026) beskriver i notatet "Vurdering af potentiale og miljøeffekter ved etablering af blåmuslingebanker og blåmuslinge-produktion i vandområde Thisted Bredning", hvordan muslinge-anlæg og rev vil kunne bidrage til en midlertidig og lokal reduktion af sommer gennemsnit klorofyl koncentration og lysdæmpning.

Finansiering:

Ingen ordning pt. Det er kystvandrådets anbefaling, at der etableres en ordning til at understøtte midlertidige marine virkemidler i kystvandområder med højt indsatsbehov, og

hvor der en relativt stor tidsforsinkelse i oplandet. Det er en forudsætning at det nuværende moratorium for nye muslingeproduktioner skal ophæves, hvor muslingeproduktion kan anvendes for at understøtte målopfyldelse i kyst-vandområdet. samt at der i relevante områder udlægges udviklingszoner i havplanen for muslingeopdræt i vandsøjlen, samt at der etableres et regelsæt for reetablering af biogene rev."

Det skal supplerende bemærkes, at der foregik en længere forhandling forud for den endelige vedtagelse af henholdsvis den tilføjede formulering i forhold til naturanalysen og vedtagelsen af græsprotein som virkemiddel og den efterfølgende beskrivelse af, hvad der anbefales, hvis ikke der opnås en reduktion svarende til det beregnede i indsatsprogrammet.

5. Kommunikation om leverancer til SGAV

Det bliver vedtaget at sekretariatet laver et udkast som Mette Iversen og Lars Rask Mortensen godkender og udsending koordineres

6. Evt.

6.1. Der blev kort vendt tanker om næste møde, og at der her ville blive kigget på det fremtidige arbejde i resten af perioden

6.2. I forlængelse af beslutningen om indsatsprogrammet fremlagde Lars Rask Mortensen (Danmarks Sportsfiskerforbund under mødet den 6. maj 2026 følgende forslag:

"Der skal indføres totalt forbud mod muslingeskrab i Thisted Bredning, indtil god økologisk tilstand er opnået."

Forslaget fremgår af et dokument fremsendt til sekretariatets projektleder under mødet. I det fremsendte dokument indgår en sætning, som ikke blev fremført på mødet.

Mødeleder traf beslutning om ikke at optage forslaget til behandling. Beslutningen er truffet på baggrund af kystvandrådets forretningsorden om rettidig fremsendelse af forslag og dagsordenpunkter, samt almindelige principper om forsvarlig sagsforberedelse og ligebehandling af rådets medlemmer. Det blev i den forbindelse lagt til grund, at forslaget ikke var fremsendt inden for de fastsatte frister, og at behandling derfor ikke kunne ske på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, idet rådets medlemmer ikke havde haft mulighed for at forholde sig til forslaget forud for mødet.

Mødeleder henviste desuden til bekendtgørelse og vejledning for kystvandråd. Det blev vurderet, at en realitetsbehandling af det fremsatte forslag under de foreliggende omstændigheder ikke ville kunne ske i overensstemmelse hermed.

Det blev derudover konstateret, at forslaget ikke er i overensstemmelse med det vedtagne faglige grundlag for kystvandrådets arbejde, jf. Kystvandrådets egen rapport fra DHI om væsentlige udfordringer for målopfyldelse. Det fremgår heraf, at muslingeskrab ikke udgør en hindring for opnåelse af god økologisk tilstand i Thisted Bredning. Det faglige grundlag er tidligere fremlagt for kystvandrådets, på mødet den 3. december 2026, i den faglige baggrundsgruppe den 25. februar 2026, samt gentaget på mødet den 6. maj 2026 i forbindelse med opsummering af det faglige arbejde frem mod indsatsprogrammet.

Rådets rådgivning skal i henhold til vejledningen baseres på dokumentation understøttet af anerkendt faglig viden, herunder forskning og officielle data. Det blev vurderet, at der inden for den fastlagte proces og tidsramme ikke foreligger eller kan tilvejebringes et tilstrækkeligt fagligt grundlag til at fravige den faglige konklusion i DHI's rapport.

Mødeleder tilkendegav afslutningsvis, at synspunkter vedrørende muslingskrab er legitime, men at sådanne et forslag i givet fald må indgå i arbejdet med kystvandrådets samlede anbefalinger og behandles i overensstemmelse med de fastlagte procedurer og det faglige grundlag på et kommende møde